

Аспіранти, які перебувають лише на початку свого шляху, і досвідчені діячі науки регулярно друкуються у різних виданнях. Щоб заявити про себе і знайти своїх шанувальників та послідовників, слід обирати ті збірники та журнали, які входять до наукометричних баз даних з гарною репутацією. Основними показниками затребуваності вченого в науці, що відображаються у цих базах, є:

- індекс цитування;
- індекс Хірша;
- імпакт-фактор.

Бази – це не лише про кількість. Вони в принципі покликані зберігати та систематизувати різні публікаційні матеріали, допомагати у пошуку джерел для проведення власних наукових досліджень, а також допомагають під час здійснення порівняння різних журналів, грантових фондів тощо.

Розміщення статті в журналі, що міститься в наукометричній базі, є сьогодні однією з обов'язкових умов для допуску до захисту дисертації та успішної кар'єри вченого. Зробити це не так просто, оскільки журнали такого рівня дуже ретельно вибирають матеріали, які гідні бути розміщені у них. Адже, щоб входити в ту чи іншу базу, журнал повинен відповідати ряду умов, серед яких: вимоги до змісту (відсоток унікальності) та оформлення, вимоги до складу редакційної колегії, періодичності випусків тощо.

Згідно із наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 17.10.2012 № 1112 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» з 1 січня 2013 року серед вимог

для здобуття наукового ступеня передбачено обов'язкові публікації в іноземних фахових виданнях або виданнях України, що внесені до реєстру міжнародних наукометричних баз. Згідно із цими вимогами на здобуття ступеня доктора наук необхідно мати не менше чотирьох публікацій, для кандидата наук – не менше однієї.

Наукометрична база даних – це бібліографічна і реферативна база даних з інструментами для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях. Наявність в науково-освітніх організаціях вчених, що мають високий індекс цитування, говорить про високу ефективність та результативність діяльності вузу в цілому.

Індекс цитування – це прийнята в науковому світі міра значущості наукової роботи якого-небудь ученого або наукового колективу. Величина індексу цитування визначається кількістю посилань на публікацію або прізвище автора в інших джерелах. Однак для точного визначення значущості наукових праць важливо не тільки кількість посилань на них, але й якість цих посилань.

Індекс Гірша (h-індекс) – кількісна характеристика вченого, заснована на кількості його публікацій і кількості цитувань цих публікацій. Тобто вчений має індекс h , якщо h з його N статей цитуються як мінімум h раз кожна. Наприклад, учений має індекс Гірша рівний 5, якщо ним було опубліковано щонайменше 5 робіт, кожна з яких була процитована 5 і більше разів. Показник, запропонований в 2005 р. американськими фізиком Хорхе Гіршем з університету Сан-Дієго, Каліфорнія.

Визначитись з журналом для публікації, можна за допомогою імпаکت-фактора. Вважається, що чим вище значення імпакт-фактору, тим вищі наукова цінність та авторитетність журналу.

Імпакт-фактор – формальний чисельний показник інформаційної значимості наукового журналу. Він показує, скільки разів у середньому цитується кожна опублікована в журналі стаття протягом двох наступних років після виходу.

Наукометрична база даних це також пошукова система, яка формує статистику, що характеризує стан і динаміку показників затребуваності, активності та індексів впливу діяльності окремих вчених і дослідницьких організацій.

Український індекс наукового цитування – це система наукометричного моніторингу суб'єктів наукової діяльності України. Призначення системи – забезпечення збору, обробки та надання доступу до даних щодо показників активності індивідуальних та колективних суб'єктів наукової діяльності України.

Бібліометрика української науки призначена для надання суспільству цілісної картини стану вітчизняного наукового середовища. Інформаційні ресурси системи формуються шляхом опрацювання: створених науковцями на платформі Google Scholar бібліометричних профілів, бібліометричних показників систем Scopus, Web of Science, Ranking Web of Research Centers. Оновлення інформації про значення індексів Гірша в бібліометричних профілях учених здійснюється щомісячно, значення інших показників актуалізуються

щоквартально. Щоб підвищити наукометричні показники, за якими проводяться кількісні оцінки і порівняльний аналіз наукової активності авторів та наукових установ, потрібно публікуватися у закордонних і вітчизняних журналах, що входять до відомих наукометричних баз, реєструватися й створювати свій авторський профіль в міжнародних наукометричних базах.

На сьогоднішній день існує велика кількість міжнародних систем цитування (бібліографічних баз): **Web of Science, Scopus, Index Copernicus, Astrophysics, PubMed, Mathematics, Chemical Abstracts, Springer, Agris, GeoRef**. Найавторитетнішими з них, індекси яких визнаються в усьому світі, є **Web of Science і Scopus**.

Web of Science (до 2014 Web of Knowledge) — платформа, на якій розміщено бази наукової літератури і патентів, до 2016 року належала Thomson Reuters. В листопаді 2016 року відділення IP & Science придбано інвестиційними фондами і функціонує як Clarivate Analytics. Web of Science охоплює матеріали з природничих, технічних, біологічних, суспільних, гуманітарних наук і мистецтва. Центральною частиною платформи є наукометрична, реферативна, міжнародна база даних Web of Science Core Collection WoS (CC) (до 2014 мала назву Web of Science), яка включає в себе понад 18000 провідних журналів, які розміщені у трьох ключових індексах наукової літератури:

• **SCIE** (Science Citation Index Expanded) – показник цитування природничих та технічних наук;

SSCI (Social Science Citation Index) – показник цитування суспільних наук;

• **AHCI** (Art and Humanities Citation Index) – показник цитування по мистецтву та гуманітарним наукам.

Ці ресурси не містять повних текстів статей, однак включають посилання на повні тексти в першоджерелах і списки всіх бібліографічних посилань, що зустрічаються в кожній публікації. Імпакт-фактор будь-якого журналу, який включено до бази Web of Science, можна дізнатися безпосередньо на сайті кожного журналу.

Scopus – найбільша в світі єдина мультидисциплінарна реферативна база даних (з 1995 р.), яка оновлюється щодня і яка є найбільшою базою даних наукових публікацій без повних текстів. Вона забезпечує якісну підтримку в пошуку наукових публікацій і пропонує посилання на всі існуючі цитати з обширного обсягу доступних статей. Scopus охоплює велику кількість наукових журналів від різноманітних наукових видавництв світу, включаючи патенти США, Європи і Японії та матеріали наукових конференцій. Scopus індексує назви наукових видань з технічних, медичних та гуманітарних наук. Розробником та власником SciVerse Scopus є видавнича корпорація Elsevier. Вона є комерційною БД і повна її версія доступна тільки на умовах передплати через веб-інтерфейс. Однак існує можливість перегляду ресурсів БД Scopus в обмеженому режимі Author preview (доступно: кількість представлених у БД статей автора, h-index, кількість цитувань, affiliation history).

Список всіх журналів, що входять до БД Scopus є на сайті SCImago Journal & Country Rank у розділі Journal Rankings. У формі Ranking Parameters вибираємо Subject Area: Social Sciences, Subject Category: Law, вказуємо країну, рік, порядок сортування і натискаємо кнопку Refresh. Отримуємо список журналів.

Index Copernicus (IC) (Польща) — міжнародна наукометрична база даних. Цей сайт включає індексування, ранжування та реферування журналів, а також є платформою для наукової співпраці та виконання спільних наукових проєктів. База даних має кілька інструментів для оцінки продуктивності, що дозволяють відслідковувати вплив наукових робіт і публікацій окремих учених або наукових установ. На додаток до оцінки продуктивності, індекс Копернік також пропонує традиційні реферування та індексування наукових публікацій.

Google Scholar – є вільно доступною пошуковою системою, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. Google Scholar включає статті, що опубліковані в журналах чи зберігаються в репозиторіях, або знаходяться на сайтах наукових колективів чи окремих вчених. В результаті пошуку формується список, в якому джерела (статті, книги, дисертації) розташовані залежно від місця публікації, ким створений документ, по частоті цитування і як недавно був процитований документ. Пошукова система Google Scholar повідомляє користувачеві назву, фрагмент тексту і гіперпосилання на документ. Посилання на безкоштовні повні тексти публікацій мають позначки [PDF]. Google Scholar містить відомості не лише про онлайн, але і про друковані статті. У списку результатів пошуку офлайн статті мають позначку [Citation].